

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN HIV/AIDS HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Assessment of the Knowledge Level of Students of Department of Nursing About HIV/AIDS and Attitudes Toward it

Ülken Tunga BABAOĞLU¹, Gökçe DEMİR², Sevil BİÇER³

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, hemşirelik öğrencilerinin HIV/AIDS (Human Immunodeficiency Virus/Acquired Immune Deficiency Syndrome) hakkındaki bilgi ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma, Mart-Nisan 2015 tarihleri arasında yapılmıştır. Anket uygulaması sırasında sınıfta bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 351 öğrenci (%80.1) araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri literatür taranarak hazırlanan anket formu aracılığı ile toplanmıştır. Anket formu öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile 23 maddeden oluşan HIV/AIDS bilgi düzeyi soruları ve 9 maddeden oluşan AIDS'e karşı tutum ifadelerini içermektedir. Tanımlayıcı verilerde yüzde ve sayı, istatistiki analizlerde Mann-whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 21.17±2.24 olup, %71.8'ikiz öğrenciydi. Öğrencilerin %18.5'i 1. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %65'i AIDS'li olduğunu bildiği kişilerden uzak duracağını ve %17.9'u AIDS'li hastaların toplumdan uzak tutulması gerektiğini bildirmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %83.2'si mesleki olarak AIDS konusunda riskli olduklarını düşünmektedirler. Öğrencilerin yaş grubu, buldukları sınıf ile HIV/AIDS bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05). Öğrencilerin AIDS'li olduğunu bildiği insandan uzak durma, evlenecek çiftlere evlenmeden önce test istenmesi ile HIV/AIDS bilgi düzeyi puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05). Öğrencilerden "AIDS'li olduğunu bildiğim insandan uzak dururum" diye belirtenlerin bilgi düzeyi puanı daha düşükken, evlenmeden önce test yaptırın diyenlerin bilgi düzeyi puanı diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak geleceğin sağlık personeli olan öğrencilerin HIV/AIDS hakkında bilgi eksikliği olduğu, tutum ve davranışlarda yanlışlıklar olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: HIV; AIDS; Cinsel yolla bulaşan hastalıklar; Bilgi; Tutum; Hemşirelik öğrencileri.

ABSTRACT

Objectives: This study was conducted to determine the knowledge and attitudes of nursing students of Ahi Evran University, School of Health Sciences about HIV/AIDS.

Material and Methods: The study sample of this descriptive research consisted of students who were present in the class between March – April 2015 and accepted to participate (n=351) is participation rate was 80, 1%. Data was collected with a survey form which was prepared according to literature. Survey contains students' sociodemographic features, 23-item HIV/AIDS knowledge level questions and 9-item attitude statements toward AIDS. Descriptive analyses were presented by number, percentage and means, and comparisons were shown using Mann-whitney U and Kruskal Wallis tests were used.

Results: Mean age of students was 21.17±2.24. 71.8% of them were female, and 18.5% of them were first year students. 83.2% of the students said that they think they are at risk of AIDS because of their profession. There was a statistically significant difference between the students' age group and class with their AIDS knowledge score (p<0.05). There was a statistical meaningful difference between HIV/AIDS knowledge levels and "refraining from people known to have AIDS" and "suggesting screening tests for couples getting married" (p<0.05). While knowledge level of students stating that they would stay away from people who have AIDS was lower, students who recommended screening tests before marriage had a higher knowledge level.

Conclusion: Students who will be a part of the health system in the future lack knowledge about HIV/AIDS and show incorrect attitudes and behaviors.

Keywords: HIV; AIDS; Sexually transmitted diseases; Knowledge; Attitude; Nursing students.

¹Ahi Evran Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Kırşehir

²Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Kırşehir

³Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kayseri

Ülken Tunga BABAOĞLU, Dr.
Gökçe DEMİR, Dr.
Sevil BİÇER, Dr.

İletişim:

Ulken Tunga BABAOĞLU,
Ahi Evran Üniversitesi , Tıp Fakültesi,
Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Bağbaşı
Yerleşkesi, 40100, Kırşehir
Tel: +90-386-284-3900
e-mail:
ulkentunga@yahoo.com

Geliş tarihi/Received: 29.03.2016
Kabul tarihi/Accepted: 08.08.2016

Bozok Tıp Derg 2018;8(1):18-24
Bozok Med J 2018;8(1):18-24

Giriş

Toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biriside cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardır. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar tedavi edilmediği takdirde gerek komplikasyonları gerekse bulaşma riski açısından önemli bir halk sağlığı sorunudur. Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan biride AIDS'tir (1,2).

Uluslar arası sağlık örgütlerine göre, 2001 yılından bu yana HIV taşıyıcıların sayısı 29.8 milyondan 35.0 milyon kişiye yükselmiştir. Başka bir rapora göre ise HIV yaygınlık oranı 2001'den 2013'e %0.8 oranında artmıştır (3,4).Türkiye'de Sağlık Bakanlığı Haziran 2014 verilerine göre 8238 AIDS vakası ve taşıyıcısı vardır. Yeni HIV enfeksiyonu tanısı alanların %33'ü 15-24 yaş arası genç insanlardan oluşmaktadır ve 2013 yılında bildirilen AIDS vakalarının 427'si 15-29 yaş aralığındadır (2,4). Bu veriler, AIDS vakalarının 20-24 yaş grubunda artış göstereceğini düşündürmektedir (5).

Günümüzde halen AIDS'e karşı etkin bir tedavi olmamakla birlikte hastalara fiziksel, psikolojik ve maddi zarar vermektedir. Bundan dolayı hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin HIV/AIDS hakkında iyi eğitim almaları zararların azaltılmasında ve bu hastalara karşı ayrımcı bir tutum sergilememeleri için en etkili çözümdür (6-9). Türkiye'de yapılan çalışmalarda AIDS'e karşı tutum ile ilgili farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin olumlu tutum sergiledikleri görülmekteyken (9-12), bazı çalışmalarda ise olumsuz tutum sergiledikleri görülmektedir (13, 14). Türk ve Danimarka'lı hemşirelik öğrencilerinin HIV/AIDS'li bireylere bakım vermeye yönelik tutumlarının karşılaştırıldığı bir çalışmada Danimarka'lı öğrencilerin HIV/AIDS'li bireylere karşı tutumlarının Türk öğrencilere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir (15). Öğrencilerin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri de AIDS'e karşı tutumları gibi farklılık göstermektedir. Snowden'in hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada Ferrer ve ark. üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, Türkiye'de Özdemir ve ark. ile Avcıkurt'un farklı üniversitelerde öğrenciler ile yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin HIV/AIDS hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları görülmekte iken Kurt ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada ise öğrencilerin HIV/AIDS hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları

görülmektedir (11, 12,16-18).

Sağlık davranışlarının kazanıldığı gençlik döneminde, üniversite öğrencilerinin risk alma potansiyellerinin yüksek olması, aile kontrolünün azalması, öğrencilerin bağımsız yaşamaya başlaması ile birlikte bu dönemde cinsel konulara ilgi duyması artmaktadır. Fakat öğrencilerin yeteri kadar bu konuda bilgi ve danışmanlık hizmeti alamamaları nedeniyle AIDS açısından risk grubunda yer almaktadırlar (11, 18). Hemşirelik öğrencilerinin de gençlik döneminde olmaları nedeniyle bu risk grubunda olmaları, geleceğin hemşireleri olarak sağlık ekibinde önemli rollere sahip olmaları ile hem koruyucu sağlık hizmetlerinde hem de tedavi edici sağlık hizmetlerinde önemli görevleri olması nedeniyle hemşirelik bölümü öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumları oldukça önemlidir.

Bu çalışma; Ahi Evran Üniversitesi sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumlarının değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu'nda Mart-Nisan 2015 ayları arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, hemşirelik bölümünde normal öğretime devam eden tüm (n=438) öğrenciler oluşturmaktadır, örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tümüne ulaşılması amaçlanmıştır. Ancak, anket formunun uygulandığı günlerde devamsız olan veya çalışmaya gönüllü olmayan öğrenciler nedeniyle 351 (%80.1) öğrenci çalışmaya alınmıştır.

Veriler, literatür taraması ile oluşturulan anket formu aracılığı ile toplanmıştır (1-10). Anket formu demografik soru formu (10 madde), HIV/AIDS'e yönelik bilgi soruları (23 madde) ve HIV/AIDS'e karşı tutum (9 madde) ifadeleri içermektedir. Demografik soru formunda katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, sınıf, gelir düzeyi, yaşanılan yer gibi bilgileri yer almaktadır. HIV/AIDS bilgi anketinde her bir bilgi ifadesi için "doğru" "yanlış" ya da "fikrim yok" seçeneklerinden birini yanıt vermeleri istenmiştir. Bilgi anketindeki soruların doğru yanıtlarına 1 puan verilmiş, yanlış ve fikrim yok yanıtlarına ise puan verilmemiştir. Bilgi soru formunda

1,4,6,11,12,18,21 ve 22'inci sorularda puanlama tersine yapılmıştır. Anket formunda bilgi kısmı en az 0, en fazla 23 puan alınabilmekte ve puanların yüksek olması bilginin yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Araştırmanın uygulamasına başlamadan önce üniversitenin Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölüm Başkanlığı'ndan, Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden yazılı izin ve araştırmaya katılan öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).17.00 paket program kullanarak değerlendirilmiş, tanımlayıcı verilerde yüzde ve sayı, istatistiki analizlerde Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların yaş ortalaması 21.11±1.72 olup, %71.8'i kız öğrenci, %37.6'sı 3.sınıfta okumaktaydı. Ayrıca öğrencilerin %50.4'ü evde yaşamakta, %71.5'i gelirinin giderine eşit olduğunu belirtmekte ve %67.0'ı il

merkezinde ikamet etmekteydi.

HIV/AIDS bilgi anketi puan ortalaması 13.19±5.05 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin bilgi düzeyi orta düzeyde olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin %71.2'si yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtirken, %36.8'i ise AIDS ile ilgili eğitimlere katılmak istediğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %65'i AIDS'li olduğunu bildiği kişilerden uzak duracağını ve %17.9'u AIDS'li hastaların toplumdan uzak tutulması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %51.3'ü tanı testleri ücretsiz olursa yapacaklarını, %89.8'i evlenmeden önce test yapılmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin % 83.2'si mesleki olarak AIDS konusunda riskli olduklarını düşünmektedirler.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre HIV/AIDS bilgi ortalama puanlarının karşılaştırılması Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile HIV/AIDS bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=351)

Değişkenler	n (%)	X±SS	p
Yaş Grubu			
20 yaş ve altı	132 (37.6)	10.22±4.99	M-W U=6732.000
21 yaş ve üstü	219 (62.4)	14.98±4.18	p<0.000
Cinsiyet			
Kız	252 (71.8)	13.38±5.16	M-W U=11210.500
Erkek	99 (28.2)	12.70±4.76	p=0.139
Sınıf			
1.sınıf	65 (18.5)	10.37±5.00	
2.sınıf	91 (25.9)	10.05±4.73	KW=101.080
3.sınıf	132 (37.6)	15.76±3.98	p<0.000
4.sınıf	63 (18.0)	15.52±3.38	
Gelir düzeyi			
Geliri giderinden az	57 (16.2)	11.78±5.08	KW=2.477
Geliri giderine eşit	251 (71.5)	13.30±5.08	p=0.290
Geliri giderinden fazla	43 (12.3)	13.39±4.46	13.39±4.46
Eğitime katılma isteği			
Evet	129 (36.8)	12.26±4.79	M-W U=11509.500
Hayır	222 (63.2)	13.73±5.14	p=0.002
*p<0.05			

Öğrencilerin yaş grubu, sınıf, HIV/AIDS ile ilgili yeterli bilgi sahip olma ve HIV/AIDS ile ilgili eğitimlere katılma isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Yaş grubuna göre bakıldığında 21 yaş ve üstünün bilgi puanı daha yüksektir. Sınıf düzeyine göre bakıldığında 3 ve 4. sınıfların bilgi düzeyi puanı diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Öğrencilerin HIV/AIDS ile ilgili bilgilerini yeterli bulma durumlarına göre bakıldığında bilgilerini yeterli bulanların puan ortalaması bilgilerini yeterli bulmayanlara göre ve HIV/AIDS ile ilgili eğitimlere katılma isteğine göre bakıldığında ise eğitime katılmak istemeyen öğrencilerin puan ortalamasının eğitime katılmak isteyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin HIV/AIDS tutum özelliklerine göre HIV/AIDS bilgi ortalama puanlarının karşılaştırılması Tablo 2'de gösterilmiştir. Öğrencilerin HIV/AIDS'li bireylerden uzak durma, evlenecek çiftler evlenmeden önce test yaptırması, HIV testlerinin

ücretsiz olması durumunda yaptırmak istemesi ve HIV/AIDS konusunda kendini mesleki açıdan risk altında görmeleri ile HIV/AIDS bilgi düzeyi puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). "HIV/AIDS'li bireylerden uzak dururum" olarak ifade eden öğrencilerin bilgi puanı daha düşükken, "Evlenecek çiftler evlenmeden önce test yaptırılmalıdır" diyenlerin bilgi düzeyi puanı diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca HIV testleri ücretsiz olması durumunda yaptırmak isteyenlerin ve HIV/AIDS konusunda kendisini mesleki açıdan risk altında görenlerin puan ortalamasının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümüne devam eden öğrencilerin, HIV/AIDS bilgi düzeylerini saptamak için yapılan bu çalışmada, çalışmaya katılan öğrencilerin bilgilerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Özellikle birinci ve ikinci sınıfta okuyanların bilgi düzeyi düşük iken, üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin bilgi

Tablo 2. Öğrencilerin HIV/AIDS tutum özellikleri ile HIV/AIDS bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması (n=351)

Değişkenler	n (%)	X±SS	p
HIV/AIDS'li bireylerden uzak dururum.			
Evet	228 (65.0)	12.50±5.05	M-W U=10768.500
Hayır	123 (35.0)	14.46±4.84	p<0.000
AIDS'li bireyler toplumdaki bireylerden uzak tutulmalı.			
Evet	63 (17.9)	12.52±5.15	M-W U=8171.000
Hayır	288 (82.1)	13.34±5.03	p=0.216
HIV pozitif kişilere üzülmem çünkü bu kendi hatalarıdır.			
Evet	40 (11.4)	12.32±4.37	M-W U=5312.500
Hayır	311 (88.6)	13.30±5.13	p=0.132
Evlenecek çiftler evlenmeden önce test yaptırılmalıdır.			
Evet	315 (89.8)	13.86±4.67	M-W U=1768.500
Hayır	36 (10.2)	7.19±4.3	p<0.000
AIDS testleri bedava olsa ben de yaptırım.			
Evet	180 (51.3)	13.79±4.86	M-W U=13226.500
Hayır	171 (48.7)	12.56±5.19	p=0.022
HIV/AIDS konusunda kendimi mesleki açıdan risk altında görüyorum.			
Evet	292 (83.2)	13.70±4.87	M-W U=5614.500
Hayır	59 (16.8)	10.72±5.24	p<0.000

düzei daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu da konunun ilgili derslerde işlenmesi ile birlikte bilgi düzeyinin yükseldiğini düşündürmektedir. Yapılan benzer bir çalışmada, sağlık yüksekokulunda bulaşıcı hastalıklar dersini alan öğrencilerde bilgi düzeyinin iyi olduğu belirlenmiştir (1). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde yapılan diğer bir çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu enfeksiyon hastalıkları ile ilgili bilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir (19). Liselerde yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin %72.6'sının AIDS bilgi sorularına doğru cevap verdiği saptanmıştır (20). Polonya'da hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada ise %71.4'ü bilgilerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmada uygulama derslerinin artması ile bilgi düzeyinin arttığını belirtmişlerdir (21). Başka bir çalışmada ise üniversite öğrencilerinin %48.3'ü HIV/AIDS bilgi düzeyini "az" olarak tanımlamışlardır. Fakat bu sonucun her fakülteden öğrenci olması ve derslerinde HIV/AIDS ile ilgili bir konunun yer almaması nedeniyle olduğu düşünölmüştür (12).

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin %28.8'inin AIDS hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını düşünmesi ve %63.2'sinin bu konu hakkında eğitime katılmayı istemediklerini belirtmeleri düşündürücüdür. Öğrencilerin, konu ile ilgili eğitime katılmayı istememeleri, okulda ki derslerde konuyu işledikleri şekilde yorumlanmıştır. Evlenecek olanların evlenmeden önce AIDS testi yaptırılmasını %89.8'i istemekteydi. Çalışmaya katılan öğrencilerin %51.3'ü AIDS testi ücretsiz olsa yaptıracaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmaya katılan öğrencilerin %83.2'si mesleki olarak riskli olduklarını düşünmektedir. Bu sonuçtan test yaptırma oranının daha yüksek olması beklenebilirdi. Öğrencilerin kendilerini mesleki olarak riskli görmeleri HIV'in bulaşma yollarını bilmeleri, mesleklerini uygularken HIV etkeninin bulaşma ihtimali olabileceğini bildiklerini göstermektedir. AIDS testi yaptırılmalarını istemeleri, aktif cinsel yaşama geçmeleri ile yine risk altında olduklarını bildiklerini düşündürüyor. Diğer yapılan çalışmalarda eğitime katılım isteği daha yüksek iken, diğer sonuçlar çalışma bulgusu ile benzer çıkmaktadır (1, 10, 22). Çalışmaya katılan hemşirelik bölümü öğrencilerinin %11.4'ü HIV pozitif kişilere üzülmeyeceklerini çünkü bunun kendilerinin hatası olduğunu düşünmektedir. 12-

16 yaş grubunda yapılan bir çalışmada, erkeklerin %52.9'u, kızların %35.4'ü hastaların hastalıklarını hak ettiklerini belirtmişlerdir (13). Bunun nedeni ise çalışmaya alınan grubun yaşlarının küçük olması ve HIV/AIDS ile ilgili bir eğitimin verilmemesinden dolayı olduğu düşünölmüştür. Başka bir çalışmada ise sosyal bilimler ve sağlık yüksekokulu öğrencilerinin %7.6'sı AIDS hastalarının suçlu olduğunu düşünmekteydi (23). İngiltere'de hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan başka bir çalışmada HIV/AIDS'li bireylerle çalışma deneyimi ve bilgisi olan hemşirelik öğrencilerin tutumlarının ve bakım verme istekliliklerinin, deneyimi ve bilgisi olmayan öğrencilerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (7). Bu da eğitim ve bilgi düzeyinin yükselmesiyle önyargının azaldığını göstermektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu AIDS'li hastaların toplumdan uzak tutulmaması gerektiğini söylemektedir. Toplumda AIDS'e karşı önyargı, korku ve damgalamanın yaygın olarak sürmesine rağmen çalışma grubunda düşük bulunması eğitimin yararını göstermektedir. İnsanlarda ki, AIDS konusundaki damgalamanın, hastalığın bildirimini engellediği ve bu toplumsal korku nedeniyle bulaşmanın arttığı çalışmalarda belirtilmektedir (13). AIDS hastalarına karşı oluşan önyargının ve damgalamanın azaltılması eğitim stratejileri ile gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Bu amaçla geliştirilecek programlar da hemşireler temel insan gücü olarak tanımlanmaktadır (24). Yapılan bir çalışmada, lise öğrencilerinin %39.4'ü AIDS hastalarının tutulması gerektiğini belirtmiştir (25). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde yapılan başka bir çalışmada, %11.1'i AIDS'li bireyler toplumdan uzaklaştırılması gerektiğini belirtmiştir (1). Katılımcı öğrencilerin AIDS hastalarının toplumdan uzak tutulması ve insanlardan uzak durması ile bilgi düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuştur. Dönmez ve Şenol (26) çalışmalarında öğrencilerin %77.7'sinin AIDS'li kişilere karşı olumsuz bir tutum içinde bulunduğunu bulmuştur. Herek, Capitanio ve Widaman'ın (2002) benzer yaş grubunda yaptıkları çalışmada öğrencilerin %30.3'ünün aynı okula gitmek istemediği, %22.4'ünün aynı işyerinde çalışmak istemediği gösterilmiştir (27). Almanya'da hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada bilgi düzeyi arttıka AIDS hastalarına karşı pozitif tutumun arttığı saptanmıştır (28). Çalışma kapsamında öğrencilerin, yaş grubu, sınıfları,

eğitime katılma istekleri ve algılanan bilgi düzeyi yeterliliği ile bilgi düzeyi ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Yaşı 21 ve üzeri olan, 3. ve 4.sınıfta okuyan öğrencilerde, bilgi düzeyi daha yüksektir. Yapılan çalışmalarda da öğrencilerin sınıfları arttıkça, HIV/AIDS bilgi düzeyi de artmaktadır (29, 30). Öğrencilerin yaşlarının ve sınıflarının artmasıyla alan dersleri ve uygulamalarının artması bilgi düzeylerini de arttırmaktadır. Ayrıca yaşın artması ile cinsel deneyimin artması ve bununla birlikte araştırma ihtiyacı ile bilgi düzeyinin arttığı düşünülmektedir. Katılımcı öğrencilerin cinsiyeti ile bilgi düzeyi puan ortalaması arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Literatürde de çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir (1,22).

Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin, kendilerini mesleki açıdan risk altında görenler ve test yaptırmak isteyenler ile bilgi durumu arasından anlamlı fark bulunmuştur. Mesleki açıdan risk alanında gören ve test yaptırmak isteyen öğrencilerin bilgi düzeyi puanları yüksektir. Bilgi sahibi olmaları, bulaşma yollarını bilmeleri nedeniyle daha fazla önlem almalarına neden olacaktır. Önlemlerden biri olan test yaptırmayı da daha fazla uygulayacaktır. Çeşitli üniversitelerin hemşirelik bölümünde yapılan çalışmalarda, katılımcıların %25.18-%26.05 arası mesleki açıdan riskli olduklarını düşünmektedir (31).

SONUÇ

Öğrencilerin HIV/AIDS bilgi düzeylerinin orta olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bazı tutum ve davranışlarında bilgi eksikliği olduğu görülmüştür. Hemşirelik eğitimi sırasında özellikle uygulama derslerine çıkmadan HIV/AIDS bulaşma yolları ve önlemleri konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Geleceğin sağlık personeli olan bu grubun önyargı ve damgalamaya karşı mücadele etmelerine yönelik eğitim ve rehberliğin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, eğitim müfredatlarına davranış ve tutum değiştirilmesine yönelik eğitimlerin de eklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Beydağ KDT. Sağlık yüksekokulunda öğrenim gören bir grup üniversite öğrencisinin HIV/AIDS konusundaki bilgi düzeyleri. TAF Prev

Med Bull. 2007;6(1):59-68.

2. Abdu M, Umar A, Hij B, Faisal I, Tajuddin SSH, Suria BI, Yakasai MG. Effectiveness of HIV/AIDS educational intervention in increasing knowledge, attitude and practices for primary school teachers in some part of Africa. HIV & AIDS Review. 2015;15(1):17-25.

3. Beyrer C, Karim QA. The changing epidemiology of HIV in 2013. Curr Opin HIV AIDS. 2013;8(4):306-10.

4. Tümer A. Dünyada ve Türkiye'de güncel verilerle HIV/AIDS.Turk HIV AIDS Derg. 2013;11(1):17-20.

5. Nwokocho AR, Nwakoby BA. Knowledge, attitude, and behavior of secondary (high) school students concerning HIV/AIDS in Enugu, Nigeria in the year 2000. J Pediatr Adolesc Gynecol. 2002;15(2):93-96.

6. Kır T, Kılıç S, Oğur R, Uçar M, Hasde M. Ankara'daki iki askeri birlikte erlerde HIV/AIDS bilgi düzeyinin değerlendirilmesi.TAF Prev Med Bull.2004;3(5): 93-102.

7. Peate I, Suominen T, Välimäki M, Lohrmann C, Muinonen U. HIV/AIDS and its impact on student nurses.Nurse EducToday. 2002;22(6):492-501.

8. Petro-Nustas W, Kulwicki A, Zumout AF. Students' knowledge, attitudes, and beliefs about AIDS: a cross-cultural study. J. Transcult. Nurs. 2002;13(2):118-125.

9. Kaya M, Aylaz R, Yağmur Y, Güneş G. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS'le ilgili bilgi ve tutumları. TAF Prev Med Bull. 2007; 6(3):175-180.

10. Tunçel EK, Dündar C, Pekşen Y. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin AIDS hakkında bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. TAF Prev Med Bull. 2006;5(5):343-351.

11. Özdemir M, Feyzioğlu B, Doğan M, Baykan M, Baysa B. Üniversite öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyi ve tutumlarının değerlendirilmesi. Turk HIV AIDS Derg. 2006;9(1):10-16.

12. Avcıkurt AS. Balıkesir üniversitesi öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyi ve tutumlarının değerlendirilmesi. Balıkesir Sağlık Bil Derg. 2014;3(2):79-86.

13. Bulduk S, Esin MN, Umut N. Adölesanların HIV/AIDS bilgi düzeyleri ve hastalığa karşı sosyal önyargıları. StedDerg. 2006;15(8):139-43.

14. Kılıç S, Açıkeli CH, Kır T, Oğur R, Uçar M.Sağlık astsubay meslek yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumları. TAF Prev Med Bull. 2004; 3(6):111-118.

15. Çimen S, Bahar Z, Öztürk C, Bektaş M. Türk ve Danimarka'lı Hemşirelik Öğrencilerinin HIV/AIDS'li bireylere bakım vermeye yönelik tutumlarının karşılaştırılması. DEUHYO ED. 2013; 6(3):139-143.

16. Snowden L. An investigation into whether nursing students alter their attitudes and knowledge levels regarding HIV infection and AIDS following a 3-year programme leading to registration as a qualified nurse. J Adv Nurs. 1997;25(6):1167-1174.

17. Ferrer L, Cianelli R, Guzman E, Cabieses B, Irrarrazabal L, Bernales M, Araya A. Chilean University Students: Knowledge and concern about HIV/AIDS. J Assoc Nurses AIDS Care. 2007; 18(5):51-56.

18. Kurt AS, Dereli Yılmaz S. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve bilgi kaynakları. HEAD. 2012; 9(3):47-52.

19. Artan MO, Güleser GN. Sağlık okulu öğrencilerinin HIV/AIDS, Hepatit B virüsü ve Hepatit C virüsü konusundaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi, *Erciyes Med J.* 2006; 28(3):125-133.
20. Uzer Ekin G. Lise öğrencilerinin HIV/AIDS ile ilgili bilgi düzeyi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Bakırköy Tıp Derg.* 2014; 10(1):24-26.
21. Rogowska-Szadkowska D, Chlabicz S, Ołtarzewska A. Knowledge and attitudes of medical and nursing students to HIV and AIDS. *HIV AIDS Rev.* 2004; 3(3):14-19.
22. Özdemir L, Ayvaz A, Poyraz Ö. Cumhuriyet üniversitesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. *Cumhuriyet Üniv Tıp Fak Derg.* 2003; 25(1):10-14.
23. Karadeniz G, Altıparmak S, Yanikkerem E. Genç erişkinlerin HIV/AIDS'li kişilere karşı tutumları. *TAF Prev Med Bull.* 2004; 3(5):87-92.
24. Parker R, Easton D, Klein, C. Structural barriers and facilitators in HIV prevention: A review of international research. *AIDS.* 2000;14(1): 22-32.
25. Savaşer S. Knowledge and attitudes of high school students about AIDS: a Turkish perspective. *Public Health Nursing.* 2002; 20(1):71-79.
26. Dönmez L, Yiğiter Şenol Y. Antalya çıraklık eğitim merkezindeki berber ve kuaför çıraklarının HIV/AIDS hakkındaki bilgi ve tutumları. *İst. Tıp. Fak. Mecmuası.* 1998; 61(4): 429-434.
27. Herek GM, Capitanio JP, Widaman KF. HIV related stigma and knowledge in the United States: prevalence and trends, 1991-1999. *Am J Public Health.* 2002; 92(3):371-7.
28. Lohrmann C, Välimäki M, Suominen T, Muinonen U, Dassen T, Peate I. German nursing students' knowledge of and attitudes to HIV and AIDS: two decades after the first AIDS cases. *JAdvNurs.* 2000;31(3):696-703.
29. Toker SO, Küçükıylmaz Ü. Ege Üniversitesi Ödemiş sağlık yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS bilgi düzeylerinin eğitim öncesi ve sonrasında değerlendirilmesi. *Ege Tıp Derg.* 2001;40(2):91-97.
30. Okumuş H, Mete S, Uysal Ü. Ebe ve Hemşirelerin HIV/AIDS'e ilişkin bilgi ve tutumları. *AIDS Derg.* 1996;3(6):52.
31. Zeren ŞG, Alıcı D, Ay F. Nursing students' attitudes towards HIV/AIDS: Ağrı, İstanbul and Mersin samples from Turkey. *Education Med J.* 2012; 4(1): 74-85.